

نگاه

کاهش قیمت نفت افول هژمونی انرژی؟

نیولوفر آردم • کارشناس روابط بین‌الملل

● طبق نظریه ثبات هژمونیک برای به وجود آوردن و توسعه کامل اقتصاد لیبرالی بازار جهانی، یک هژمون یعنی یک‌قدرت حاکم نظامی و اقتصادی مورد نیاز است و در صورت افول اقتصاد جهانی با بحران‌های مختلف مواجه می‌شود.
باین‌حال عده‌ای بر این باورند حتی در صورت افول هژمون، می‌توان اقتصاد جهانی را مدیریت کرد و این کار به وسیله همان نهادهایی انجام می‌گیرد که در دوران هژمونی ایجاد شده‌اند.
اقتصاد جهانی که متأثر از نقش ایالات‌متحده آمریکا شکل گرفت و روبه‌تکامل نهاد، بعد از افول نقش هژمونی این کشور با بحران‌های متعددی مواجه و چالش‌هایی نیز فراروی تجارت چندجانبه ایجاد کرد. اکنون در دورانی قرار گرفته‌ایم که هژمونی آمریکا روبه افول است و هژمونی جدید هنوز تمام‌قد سر بر نیاورده است. بسیاری بر این نظرند که چین به احتمال قوی در آینده نقش قدرت هژمون را ایفا خواهد کرد. اما دورانی که قدرت هژمونیک از یک کشور به کشور دیگر منتقل می‌شود، دوره‌ای پراشتوپ خواهد بود. انرژی مهم‌ترین مساله‌ای بوده که قدرت هژمون همواره سعی کرده است، کنترل و هدایت بازار آن را در دست داشته باشد. غرب همواره به دنبال جریان ارزان انرژی بوده و برای رسیدن به این هدف، همواره به‌تنها تمامی گزینه‌ها را روی میز داشته است بلکه تهاجمی‌ترین آن گزینه‌ها را نیز عملی کرده است. اکنون که هژمونی آمریکا باشد بیشتر رویه‌افول است، ائتلاف‌های جدیدی نیز حول انرژی در حال شکل‌گیری هستند. آنچه که واضح است این است که با گذشت زمان، منافع کشورهایی که همچنان وابسته به هژمونی روبه‌افول هستند، تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد و این کشورها مجبور می‌شوند در پاسخ به شرایط جدید جهان، سیاست‌های جدیدی اتخاذ کنند. اگر در مورد مساله هژمون و منطقه خاورمیانه بخواهیم بحث را ادامه دهیم رقابت‌ها در تأمین انرژی یکی از چالش‌های هژمونی آمریکاست. هژمونی آمریکا برای مبارزه با رقبا یا برای مدیریت رقبا و آینده جهان، باید منابع در دسترس داشته باشد که نفت یکی از آن منابع بوده و در منطقه خاورمیانه قرار دارد. بنابراین در منطقه خاورمیانه و خلیج‌فارس اگر هژمونی وجود دارد که هست، باید با آن تعامل برقرار کرد با این هژمونی باید مدیریت و هدایت شود. شواهد نشان می‌دهد هژمونی این منطقه، ایران است. جای از نگاه منفی توسعه‌طلبانه، ایران خصوصیات هژمون منطقه‌ای را باتوجه به جمعیت، سرزمین، رهبران، استعداد و رشد قدرت و بلوغ قدرت دارد. همچنین دیگر خصوصیتی که در‌حال‌حاضر ایران واجد آن شده یا در مرحله به‌دست‌آوردن آن است، نفت است که در مرکز این قدرت هژمونی قرار گرفته است. بنابراین اگر آمریکا یا هر هژمونی در دنیا بخواهد مساله خود را در منطقه خاورمیانه حل کند، باید مساله‌اش را با ایران حل کند؛ به‌عبارت دیگر بدون تعامل و مدیریت با هژمون ایران هیچ‌کشوری نمی‌تواند بر مشکلات منطقه که انرژی یا درگیری‌های اسرائیل، اعراب و... است، غلبه کند. نفت ایران جزو هژمون اصلی ایران است و بخش عمده‌ای از توان و قدرت دولت ایران، از قبیل نفت، منابع و ذخایر نفتی و آینده‌ای است که برای این ذخایر پیش‌بینی می‌کنند. به‌هرحال ایران به‌عنوان دومین دارنده منابع گازی جهان و سومین دارنده نفت جهان توانایی فوق‌العاده‌ای را داراست، بنابراین هژمونی جهانی باید از طریق تعامل با هژمونی منطقه‌ای که مرکز و نقل آن نیز نفت است مسائلی را حل‌وفصل کند؛ به‌عبارتی نفت ایران در مرکز تعاملات این دوهژمون واقع خواهد شد. به نظر می‌آید آمریکایی‌ها برای حل مساله انرژی و پاسخ به برخی از نگرانی‌هایشان، باید نگرانی‌ها و مسایل آینده‌شان را با ایران حل‌وفصل کنند تا ایران بتواند درون محاسبات سیاسی هژمون برتر قرار گیرد. به‌عبارت دیگر ایران باید هژمونی آمریکا را در جهان و منطقه و آمریکا نیز باید هژمونی ایران را در منطقه به رسمیت بشناسد.

❧ تا چه حد کاهش قیمت نفت منائر از نتیجه

کاهش رشد اقتصادی در اروپا و چین، استفاده آمریکا از فناوری‌های جدیدی برای استخراج نفت از سنگ‌شیل (shale oil)، فشار بر روسیه و همچنین عرضه غیرمتعارف عربستان است؟ به‌عقیده من تمام این عوامل بدون‌شک تأثیرگذار بوده ولی این تأثیر بیشتر در مورد کاهش تقاضا از سوی چین و کشورهای آسیایی دیگر و همچنین اروپا و آمریکا به‌خاطر تولید shale oil بوده است. بین سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ تولید کل آمریکا چهارمیلیون بشکه در روز افزایش پیدا کرد و در نتیجه واردات نفت به آمریکا کاهش یافت. تولید آمریکا از لایه shale oil کاهش تقاضا در بازارهای نفتی دنیا از عوامل اصلی تأثیرگذار بر کاهش قیمت نفت است.

به‌طورکلی در گذشته بازار چشمش به اوپک و بالاخص عربستان بوده که با کاهش مقداری از تولید خود تعادل در بازار ایجاد کند. در این شرایط که عربستان سیاست خود را تغییر داده است، در کاهش قیمت نفت نقش دارد.

اما فشار بر روسیه دلیل اصلی نبوده و غرب به‌طورکلی با تحریم‌ها می‌خواهد روسیه را از وضعیتی که در اوکراین پیش آمده دور کند. اما این فشارها بر عملکرد روسیه تأثیر نگذاشته است.

❧ اگر مساله اقدام مشترک آمریکا و عربستان مورد توافق است، آمریکا تا کجا می‌تواند در برابر کاهش قیمت مقاومت داشته باشد؟ چرا که به گفته «توماس فریدمن» اگر قیمت نفت به زیر ۷۰ دلار برسد، باید منتظر کاهش تولید در آمریکا هم بود، چرا که در آن صورت دیگر تولید به‌صرفه نیست و باز شاهد افزایش قیمت نفت خواهیم بود.

آمریکا نگران کاهش قیمت نیست و از این وضعیت خوشحال است. در ایران، دولت آمریکا را با تولیدکنندگان نفت یکی می‌دانند. کل عملیات صنعت نفت‌وگاز در آمریکا و اروپا در دست شرکت‌های خصوصی است. آنها مالیات می‌دهند برنامه‌ریزی می‌کنند و تصمیم‌گیرنده هستند. به‌طورکلی دولت آمریکا از کاهش قیمت متنفع می‌شود.

❧ دیدگاه دیگر، کاهش قیمت نفت را منائر از اقدامات خودسرانه عربستان باتوجه به تحولات منطقه‌ای و شکست‌های سیاسی که این کشور

گزارش اوپک از سقوط تاریخی قیمت نفت ایران

ایسنا: نفت ایران در ماه‌انویه با ۱۶دلار ۱۵اسنت کاهش در هریشکه به‌طور متوسط بشکه‌ای ۴۲دلار ۹اسنت معامله شد. دبیرخانه اوپک در گزارش ماهانه خود اعلام کرد: بهای نفت سنگین ایران در ماه‌انویه نسبت به دسامبر ۱۶دلار ۱۵اسنت کاهش یافته است. متوسط قیمت نفت ایران در ماه‌دسامبر ۵۸دلار ۹۰سنت در هریشکه اعلام شده بود. نفت ایران در ماه‌انویه به‌عنوان هفتمین‌نفت به‌لحاظ قیمت بین ۱۲نفت موجود در سبد نفتی اوپک قرار گرفت. همچنین براساس این گزارش متوسط قیمت نفت ایران در ماه ژانویه نسبت به سال ۲۰۱۴ میلادی که ۱۰۴دلار ۹۰سنت در هریشکه بود، به ۶۲دلار و پنج‌سنت در هریشکه کاهش یافته است. در این آمار در ماه‌انویه متوسط قیمت هریشکه نفت بونی لایت نیجر به ۴۸دلار ۵۰سنت (۱۵دلار و ۳۰سنت کاهش)، گیراسول آنکولا ۴۷دلار ۹۰سنت (۱۳دلار ۸۵سنت کاهش)، صاحبان الجزایر ۴۷دلار ۹۰سنت (۱۵دلار و دو‌سنت کاهش)، السدر لیبی ۴۶دلار ۷۰سنت (۱۴دلار و ۷۷سنت کاهش)، موربان امارات ۴۸دلار ۱۰سنت (۱۳دلار و ۸۶سنت کاهش)، سبک عربستان ۴۴دلار ۷۰سنت (۱۵دلار و ۶۶سنت کاهش)، مارین قطر ۴۵دلار ۵۱سنت (۱۳دلار و ۹۷سنت کاهش)،

در پروژه سوریه، عراق و لبنان خورده، می‌داند.

آیا به واقع عربستان می‌تواند به تنهایی عاملی برای کاهش قیمت نفت آن هم به دلایل

بیان شده باشد؟

این مساله در اوپک موردبررسی قرار گرفت و عدم‌کاهش تولید و دفاع اوپک از بازارهای خودش به اجماع رسید. اوپک بدون همکاری عربستان نمی‌توانست تصمیم دیگری بگیرد. برداشت برخی کشورهای عضو اوپک این بود که اگر تولید را کم کنیم، این کمبود توسط کشورهای

اقتصاد

اظهارات نماینده سابق ایران در اوپک درباره کاهش قیمت نفت:

آمریکا از این وضعیت خوشحال است

عکس: شانا

لیلیا حبیبی

برآوردهای انجام‌شده از سطح بازار نشان می‌دهد سال آینده میلادی تقاضا برای نفت اوپک در محدوده ۲۹میلیون بشکه در روز است، با تثبیت سقف تولید نفت اوپک در محدوده ۳۰ میلیون بشکه، عملا سال آینده یک‌میلیون بشکه نفت مازاد اوپک به بازار عرضه می‌شود. همچنین با افزایش عرضه نفت مازاد و سیاست‌های تخریبی عربستان سعودی، بازار فعلا کشش افزایش قیمت نفت را ندارد. اقدامات و سیاست‌های عربستان مبنی بر کاهش قیمت رسمی نفت خود حاکی از آن است که این کشور به‌دنبال کاهش بیشتر قیمت نفت در بازار جهانی است؛ این کشور با آمریکا تبانی کرده است تا با پایین نگاه‌داشتن قیمت نفت، به اقتصاد کشورهایی همچون جمهوری‌اسلامی ایران ضربه بزند. اینها بخشی از اظهارات سیدمحمدعلی خطیبی، نماینده سابق ایران در اوپک درباره علل کاهش قیمت نفت است. او در این گفت‌وگو بیان می‌کند عربستان‌سعودی به‌هیچ‌وجه قصد راه‌اندازی جنگ با صنعت نفت آمریکا را ندارد. این ادعا یک‌آدرس انحرافی برای فریب افکارعمومی است و در پشت‌پرده، آمریکا و عربستان به یک توافق نفتی کامل دست یافته‌اند. این کارشناس اقتصاد انرژی بیان کرد با شرایط فعلی بازار نفت؛ قطعا قیمت نفت ۷۲دلاری در سال ۲۰۱۵ محقق نخواهد شد.

غیراوپک جبران می‌شود. این برداشت، منطقی بود که توسط عربستان به کار گرفته شد. اجماع اوپک به این نتیجه رسید که ما از بازارهای خود دفاع خواهیم کرد و برای حفظ بازارها، قیمت‌ها را پایین می‌آوریم.

❧ گرچه کاهش قیمت نفت می‌تواند در کوتاه‌مدت زمینه را برای افزایش خرید از سوی مشتریان عربستان فراهم کند، اما در درازمدت ریسک سرمایه‌گذاری را در عربستان افزایش می‌دهد و حاشیه امن آن را کوتاه می‌کند. از

این رو پیش بینی زمانی برای کاهش قیمت نفت چه مدت خواهد بود و عربستان تا کجا می‌تواند این روند را ادامه دهد؟

عربستان ظرفیت تولید ۱۲میلیون بشکه نفت در روز و ۸۰۰میلیارد دلار ذخایر ارزی دارد و با این پشتوانه نگران سرمایه‌گذاری نیست.

❧ تا چه حد عدم‌توازن سیاسی در میان اعضای اوپک منجر به کاهش قیمت نفت شده و آیا می‌توان ضعیف‌شدن کارکرد اوپک را در کاهش قیمت نفت دخیل دانست؟

عدم‌توازن در همه اجلاس‌ها وجود دارد. در اجلاس اوپک به یک اجماع رسیدند و آن دفاع از بازارهای خود بود.

❧ علی النعیمی، وزیر نفت عربستان‌سعودی اخیرا مدعی شده «اقدامات ما صرفا در راستای تجارت و کسب‌وکار دولت ریاض است و در اقدامات ما توطنه یا هدف قراردادن کشور یا فرد خاصی وجود ندارد. بالا و پایین آمدن قیمت‌ها ویژگی طبیعی هر بازاری است.» تا چه حد این اظهارات با واقعیات صحنه سیاست بین‌الملل منطبق است؟

عربستان می‌خواهد بازار خودش را در آمریکا حفظ کند تا مورد حمایت آمریکا باشد. این بازار با نفت صددلاری از بین می‌رفت ولی با قیمت ۵۰دلار این بازار حفظ می‌شود. هزینه تولید نفت عربستان پایین‌تر از هزینه تولید shale oil است.

❧ چرا عربستان تمایل زیادی به کاهش قیمت‌های جهانی نفت نشان می‌دهد؟ آیا ایجاد سقوط آزاد در بازارهای مالی غرب آسیا با افزایش کسری‌های بودجه پادشاهی عربستان ارتباطی دارد؟

نکته مهم اینجاست که با این کاهش قیمت نفت، حدود هزارمیلیارد دلار سرمایه‌گذاری‌هایی که قرار بوده در صنعت نفت دنیا انجام شود، زیرسوال‌رفته است و آینده آن مبهم است. اگر شرکت‌ها متضرر شوند، باعث ضرر دولت‌ها می‌شوند. بورس و سهام سیر نزولی خواهد داشت و باز پس دادن بدهی بانک‌ها مشکل خواهد بود. آینده این پروژه‌های بزرگ چه خواهد شد؟ تأثیر این روند بسیار بیشتر از این است که فقط ایران و روسیه را تحت‌تأثیر قرار دهد. برخی کشورها از این وضعیت متضرر می‌شوند و بعضی نفع بسیار خواهند برد.

گذر

وزارت نفت:

خطر نفت ۴۰دلاری دفع شد

● مهر: یک‌مقام‌مسوول در وزارت نفت با تأکید بر اینکه خطر نفت بشکه‌ای ۴۰دلار دفع شده است، اعلام کرد: کاهش قیمت نفت موجب شد شرکت‌های بزرگ ۶۷میلیون بشکه نفت برای یک‌سال در ۳۳کشتی نفتکش ذخیره کنند. عزت‌الله صلحی درباره جهش چندروز اخیر قیمت جهانی طلای سیاه، گفت: افزایش قیمت نفت در طول چند هفته گذشته، احتمال بازگشت قیمت‌ها به بشکه‌ای ۴۰دلار را ضعیف است. رییس اداره بررسی قیمت و قیمت‌گذاری نفت وزارت نفت با اعلام اینکه رسیدن نفت برنت دریای شمال به قیمت بیش از ۶۰دلار بالاترین قیمت در سال جاری میلادی تاکنون بوده است.

خبر ویژه

ماه‌الافتاوت ۱۰میلیون تومانی دنابه جیب چه افرادی می‌رود؟

● به گزارش ایلنا، در حال حاضر بهای دنا در بازار به ۵۲میلیون تومان رسیده در حالی که شورای رقابت به دلیل شباهت این خودرو به سورن و سمند نرخ این خودرو را برای متقاضیان ۴۲میلیون تومان اعلام کرده بود. در حالی که هنوز تعداد اندکی دنا وارد بازار شده، حواله‌های این خودرو که در سال گذشته ۲۰میلیون تومان بود، حدود ۳۲میلیون تومان خریدوفروش می‌شود! حال این سوال پیش می‌آید که فاصله ۱۲ت۱۰میلیون تومانی دنا از در کارخانه تا بازار به جیب چه افرادی سرازیر می‌شود؟ براساس آمار ایران‌خودرو، این شرکت تاکنون ۱۰هزار دنا پیش‌فروش کرده واز دوهفته گذشته تاکنون بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ دنا نیز به مشتریان تحویل داده است و طبق ارزیابی‌های سنجش قیمت این خودرو که از سوی شرکت ایران‌خودرو در کشورهای آذربایجان، عمان و عراق صورت گرفته، این خودرو بین ۱۲ تا ۱۷هزار دلار قیمت‌گذاری شده که قیمت آن به ریال حدود ۴۹میلیون تومان می‌شود و صادرات این خودرو بیش از فروش داخلی‌اش به سود این شرکت است. آنچه مسلم است این است که این ۱۰میلیون تومان نه در تولید هزینه شده و نه تخفیفی برای مصرف‌کننده محسوب شده است بلکه تنها به سود دولاتی شده که با خرید حواله‌های این خودرو باعث ایجاد بازار سیاه شدند.

فقط با ضمانت تهران فوکا

ارزشمند از نوآوری

FUJIFILM S1

FUJIFILM S9400w

FUJIFILM HS55

مقاوم در برابر گرد و غبار و آب

زوم اپتیکال ۵۰ برابر

لنز : ۱۲۰۰-۲۴ میلیمتر

F2.8-5.6

زوم اپتیکال ۵۰ برابر

لنز : ۱۲۰۰-۲۴ میلیمتر

F2.9-6.5

زوم اپتیکال ۴۲ برابر

لنز : ۱۰۰۰-۲۴ میلیمتر

F2.8-5.6

فروش فوق‌العاده

بیلسی را فقط از نمایندگان رسمی بخواهید.

تهران (شهرک غرب)	● ۸۸۰۷۶۷۱۰ (۰۲۱)	● خزرشهر	۳۵۱۷۳۸۱۹ (۰۱۱)
تهران (منیریه)	● ۶۶۴۷۸۸۳۶ (۰۲۱)	● فردیوند کنار	۲۷۵ ۲۲۸۵ (۰۹۱۲)
تهران (بلوار فردوس)	● ۴۴۰۱۱۲۵۸ (۰۲۱)	● آستارا	۴۴۸۰۳۸۰۰ (۰۱۳)
تهران (پونک)	● ۴۴۴۹۸۴۰۴ (۰۲۱)	● کرمان	۳۴۴۷۸۵۲۹ (۰۳۴)
شیراز	● ۳۶۲۸۳۱۳۷ (۰۷۱)	● بندرعباس	۳۳۶۲۰۸۳۲ (۰۷۳)
کرمانشاه	● ۳۶۲۸۳۵۹ (۰۸۳)	● شهرشهر (کرج)	۳۳۴۱۵۲۰۷-۸ (۰۲۶)
اراک	● ۳۲۲۱۲۲۷۵ (۰۸۶)	● مشهد	۳۲۲۲۸۵۸۳ (۰۵۱)
آمل	● ۴۴۴۶۶۴۶۶ (۰۱۱)	● اهواز	۳۴۹۱۵۱۱ (۰۶۱)
بابلسر	● ۳۵۲۸۴۶۵۲ (۰۱۱)	● امور نمایندگی ها	۸۸۶۹ ۰۵۰۱ (۰۲۱)
نمک آبرود	● ۵۴۶۰۴۱۰۴ (۰۱۱)		۹۱۲ ۱۹۹۶۹۰ (۰۱۲)

بیلسی

جهت کسب اطلاعات بیشتر: www.billcee.ir

تهران: فروشگاه پائوراما: ۶-۸۸۷۸۵۷۲۵، فروشگاه پیکسل: ۱۵-۸۸۶۷۴۸۱۴، خانه عکاسان افرنگ: ۷-۷۷۶۱۵۵۴۶، فروشگاه ۴۰۰۰: ۳۳۹۲۳۳۴۶، فروشگاه زمرد: ۰۳+۸۸۷۹۳۰، مشهد: فروشگاه فتو آرام: ۰۵۱۳۲۲۵۱۱۷۷، سیرجان: فروشگاه کائن سیرجان: ۰۳۴۴۲۳۳۷۸۲، کرمان: فروشگاه هنر: ۰۳۴۳۲۲۲۶۲۳۰، گرگان: فروشگاه شیوا: ۰۱۷۳۲۲۲۴۳۳۴ - اهواز: فروشگاه نیری: ۰۶۱۳۲۲۳۳۳۲۶۱، بابل: فروشگاه فتو فلاش: ۰۱۱۳۳۲۳۴۴۴۴